

DEPUTAT ÎN PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 105

www.parlament.md

07 04 2017

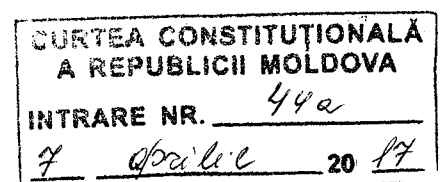
VB nr. 1029

Curtea Constituțională a Republicii Moldova

Str. Alexandru Lăpușneanu, nr. 28,
Mun. Chișinău

SESIZARE

prezentată în conformitate cu art. 25 lit. g) din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională și art. art. 38 alin. (1) lit. g); 39 din Codului jurisdicției Constituționale nr. 502-XIII din 16 iunie 1995

I. AUTORUL SESIZĂRII

- 1. Vladimir ODNOSTALCO**
- 2. Deputat în Parlamentul Republicii Moldova**
- 3. Adresa pentru corespondență: mun. Chișinău, str. Columna 148/1**

- 4. Vasile BOLEA**
- 5. Deputat în Parlamentul Republicii Moldova**
- 6. Adresa pentru corespondență: mun. Chișinău, str. Columna 148/1**

II. OBIECTUL SESIZĂRII

Prezenta sesizare are ca obiect de examinare prevederilor alin. (1) și alin. (1¹) ale art. 13, din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998, precum și unele prevederi din art.VIII pct. 3 ale Legii nr. 290 din 16 decembrie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Articolul 13 din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998 prevede:

Articolul 13. Indexarea pensiei

(1) *”Pensiile se indexează anual, la 1 aprilie. Coeficientul de indexare constituie creșterea anuală a indicelui prețurilor de consum pentru anul precedent, determinate în modul stabilit de Guvern, indexării fiind supusă numai partea de pensii achitată din mijloacele bugetului asigurărilor sociale de stat”*

(1¹) *”În cazul în care creșterea anuală a indicelui prețurilor de consum este mai mică de 2%, indexarea nu se efectuează. Indexarea următoare se va efectua în cazul în care creșterea indicelui prețurilor de consum cumulativ de la indexarea precedentă va constitui nu mai puțin de 2%.”*

(2) Diferența prevăzută la art.12 alin.(3) se indexează anual, suma rezultată din indexare fiind achitată din mijloacele bugetului de stat.

Articolul VIII al Legii nr. 290 din 16 decembrie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative prevede:

Art. VIII. – (1) Prezenta lege intră în vigoare la 1 ianuarie 2017.

(3) Punctul 25 din articolul III în partea ce ține de articolul 33 alineatul (1) litera c) și alineatul (4¹) se aplică în cazul pensiilor pentru limită de vîrstă stabilite începînd cu 1 ianuarie 2017.

III. CADRUL NORMATIV PERTINENT

CONSTITUȚIA REPUBLICII MOLDOVA

(publicat: 12.08.1994 în Monitorul Oficial Nr. 1 Data intrării în vigoare: 27.08.1994)

Articolul 1

Statul Republica Moldova

„(1) Republica Moldova este un stat suveran și independent, unitar și indivizibil.

(2) Forma de guvernămînt a statului este republica.

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.”

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale. ”

Articolul 33 din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998
prevede:

Articolul 33. Reexaminarea drepturilor la pensie

(1) Reexaminarea drepturilor la pensie se efectuează în cazul:

- a) apariției unor circumstanțe noi referitoare la stagiul de cotizare, venitul asigurat, ce au avut loc pînă la acordarea drepturilor la pensie;
- b) transferării la altă categorie de pensie;
- c) persoanelor care continuă să activeze după realizarea dreptului la pensie pentru limită de vîrstă.

(2) Reexaminarea drepturilor la pensie în cazul prevăzut la alin.(1) lit.a) se efectuează și pentru pensionarii care și-au realizat dreptul la pensie pînă la 1 ianuarie 1999, dar numai la prezentarea documentelor ce confirmă stagiul de cotizare.

(3) Reexaminarea drepturilor la pensie se efectuează în condițiile prezentei legi.

(4) Pensionarul care solicită transferul la una dintre categoriile de pensii prevăzute de prezenta lege de care a beneficiat anterior poate opta pentru pensia stabilită anterior luînd în considerare toate indexările și recalculările efectuate pînă la data transferului.

(4¹) Pensionarii care activează sau au activat în cîmpul muncii după realizarea dreptului la pensie pentru limită de vîrstă în condițiile prezentei legi pot solicita reexaminarea pensiei nu mai des decît o dată la doi ani, cu condiția că pensia calculată conform formulelor din anexe, părți integrante ale prezentei legi, este mai mare decît pensia aflată în plată.

(5) Noile drepturi la pensie se acordă începînd cu luna următoare celei în care a fost depusă cererea și actele necesare la organul de asigurări sociale. În cazul transferării la altă categorie de pensie prevăzută de prezenta lege, termenul de transfer se stabilește conform art.11 alin.(2).

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 8

Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

„(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

(2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținînd dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia. ”

Articolul 15

Universalitatea

„Cetățenii Republicii Moldova beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea. ”

Articolul 16

Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială. ”

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

“ (1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sînt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decît pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire. [...] ”

Articolul 47

Dreptul la asistență și protecție socială

„(1) Statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzînd hrana, îmbrăcăminte, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare.

(2) Cetățenii au dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrînețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor. ”

Articolul 54

Restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngeri decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrîngerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății. ”

DECLARAȚIA UNIVERSALĂ A DREPTURILOR OMULUI din 10.12.1948

Declarația Universală a Drepturilor Omului, adoptată de Adunarea ONU prin Rezoluția 217 A (III) din 10.12.1948. Republica Moldova a aderat la Declarația Universală a Drepturilor Omului prin Hotărîrea Parlamentului nr. 217-XII din 28.07.1990 (Buletin Oficial, 1990, nr. 008)

Articolul 17

Orice persoană are dreptul la proprietate afit singură, cît și în asociație cu alții. Nimeni nu poate fi lipsit în mod arbitrar de proprietatea sa.

Articolul 25

Orice persoană are dreptul la un nivel de viață corespunzător asigurării sănătății sale, bunăstării proprii și a familiei, cuprinzînd hrana, îmbrăcăminte, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare, are dreptul la asigurare în caz de șomaj, de boală, de

invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în alte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență ca urmare a unor împrejurări independente de voința sa. [...]

PACTUL INTERNAȚIONAL CU PRIVIRE LA DREPTURILE ECONOMICE, SOCIALE ȘI CULTURALE

Ratificat de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr. 217-XII din 28.07.1990

(Buletin Oficial, 1990, nr. 008).

Articolul 2

Fiecare stat parte la prezentul Pact se angajează să acționeze, atât prin propriul său efort, cât și prin asistență și cooperare internațională, în special pe plan economic și tehnic, folosind la maximum resursele sale disponibile, pentru ca exercitarea deplină a drepturilor recunoscute în prezentul Pact să fie asigurată progresiv prin toate mijloacele adecvate, inclusiv prin adoptarea de măsuri legislative.

Statele părți la prezentul Pact se angajează să garanteze că drepturile enunțate în el vor fi exercitate fără nici o discriminare întemeiată pe rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, origine națională sau socială, avere, naștere sau pe orice altă împrejurare. [...]"

Articolul 9

Statele părți la prezentul Pact recunosc dreptul pe care îl are orice persoană la securitate socială, inclusiv asigurări sociale.

Articolul 11

Statele părți la prezentul Pact recunosc dreptul oricărei persoane la un nivel de trai suficient pentru ea însăși și familia sa, inclusiv hrană, îmbrăcăminte și locuință suficiente, precum și la o îmbunătățire continuă a condițiilor sale de existență. Statele părți vor lua măsuri potrivite pentru a asigura realizarea acestui drept [...].

PROTOCOLUL ADIȚIONAL NR.1 LA CONVENȚIA EUROPEANĂ PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR OMULUI ȘI A LIBERTĂȚILOR FUNDAMENTALE

Articolul 1

Protecția proprietății

Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului Statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare reglementării folosirii bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor.

Articolul 14

Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenența la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.

LEGEA nr. 121 DIN 25.05.2012 CU PRIVIRE LA ASIGURAREA EGALITĂȚII

Articolul 1. Scopul legii și domeniul de aplicare

(1) Scopul prezentei legi este prevenirea și combaterea discriminării, precum și asigurarea egalității tuturor persoanelor aflate pe teritoriul Republicii Moldova în sferile politică, economică, socială, culturală și alte sfere ale vieții, fără deosebire de rasă, culoare, naționalitate, origine etnică, limbă, religie sau convingeri, sex, vîrstă, dizabilitate, opinie, apartenență politică sau orice alt criteriu similar.

Articolul 6. Interzicerea discriminării

Orice formă de discriminare este interzisă. Promovarea unei politici sau efectuarea unor acțiuni sau inacțiuni care încalcă egalitatea în drepturi a persoanelor trebuie să fie înlăturată de autoritățile publice competente și sancționată conform legislației.

Articolul 8. Interzicerea discriminării privind accesul la serviciile și bunurile disponibile publicului

Este interzisă orice formă de discriminare privind accesul persoanelor la:

- a) serviciile oferite de autoritățile publice;
- c) serviciile de protecție socială;

LEGEA nr. 780 –XV DIN 27.12.2001 PRIVIND ACTELE LEGISLATIVE

(Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 36-38, art. 210)

Articolul 2. Actele legislative

(1) Actele legislative sînt acte adoptate de unica autoritate legislativă a statului în temeiul normelor constituționale, conform procedurii stabilite de Regulamentul Parlamentului, de alte reglementări în vigoare, și ocupă poziția cea mai înaltă în ierarhia actelor normative din Republica Moldova.

(2) Din categoria actelor legislative fac parte:

- a) Constituția Republicii Moldova și legile constituționale;
- b) legile organice și legile ordinare;
- c) hotărîrile și moțiunile.

(3) Tratatelor internaționale, precum și legile, prin care Republica Moldova devine parte la un act internațional sînt supuse unei proceduri speciale de inițiere, elaborare, adoptare, intrare în vigoare sau denunțare, conform Legii privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova.

(4) Prezenta lege nu se aplică la elaborarea actelor legislative cu caracter politic, administrativ sau de alt ordin care nu conțin norme de drept și nici asupra actelor organelor de lucru ale Parlamentului.

Articolul 3. Trăsăturile și calitatea actului legislativ

(1) Actul legislativ are un caracter statal, coercitiv, general și impersonal.

(2) Actul legislativ trebuie să respecte condițiile legalității, accesibilității, preciziei și, o dată intrat în vigoare, este executoriu și opozabil tuturor subiecților de drept.

Articolul 4. Principiile de bază ale legiferării

(1) Actul legislativ trebuie să corespundă prevederilor tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, principiilor și normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional, inclusiv legislației comunitare.

(2) *Actul legislativ trebuie să corespundă dispozițiilor constituționale și să fie în concordanță cu cadrul juridic existent, cu sistemul de codificare și unificare a legislației.*

(3) La elaborarea, adoptarea și aplicarea actului legislativ se respectă principiile:

- a) oportunității, coerenței, consecvenței și echilibrului între reglementările concurente;

- b) consecutivității, stabilității și predictibilității normelor juridice;
- c) transparenței, publicității și accesibilității.

Articolul 5. Condițiile generale obligatorii ale actului legislativ

(1) Apărarea drepturilor, libertăților, intereselor legitime ale cetățenilor, egalitatea și echitatea socială, precum și compatibilitatea cu legislația comunitară constituie o condiție obligatorie a oricărui act legislativ.

(2) Actul legislativ trebuie să corespundă următoarelor condiții:

- a) să fie în concordanță cu principiile de bază ale legiferării, prevăzute la art.4;
- b) să fie întocmit conform tehnicii legislative și normelor limbii literare;
- c) să fie adoptat de autoritatea legislativă.

LEGEA nr. 156 din 14 octombrie 1998 PRIVIND SISTEMUL PUBLIC DE PENSII
(republicata în Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 42-44/247 din 12 martie 2004)

Articolul 1. Obiectul și scopul legii

(1) Prezenta lege stabilește cadrul legal al funcționării sistemului public de pensii, precum și interacțiunea acestuia cu sistemul public de asigurări sociale și cu alte mecanisme statale de protecție socială a populației.

(2) Scopul prezentei legi constă în asigurarea unui sistem de pensii echitabil și sustenabil, care să garanteze un trai decent pentru beneficiarii de pensii.

Articolul 2. Dreptul la pensie

(1) Dreptul la pensie îl are persoana domiciliată în Republica Moldova care îndeplinește condițiile prevăzute de prezenta lege.

(2) Dreptul la pensie este imprescriptibil.

(3) Dreptul la pensie nu poate fi cedat, total sau parțial.

Articolul 4. Sursele pentru plata pensiilor

(1) Pensiile stabilite în conformitate cu prezenta lege se plătesc din fondul de pensii.

(2) Veniturile fondului de pensii provin din:

a) contribuțiile de asigurări sociale de stat;

[Lit.b) alin.(2) art.4 abrogată prin Legea nr.290 din 16.12.2016, în vigoare 01.01.2017]

c) transferurile de la bugetul de stat;

d) alte venituri.

**LEGEA nr. 824-XII din 24 decembrie 1991 PRIVIND INDEXAREA
VENITURILOR BĂNEȘTI ALE POPULAȚIEI**

Articolul 1. Noțiunea de indexare a veniturilor bănești ale populației

Indexarea veniturilor bănești ale populației înseamnă recuperarea deplină sau parțială a pierderilor din veniturile populației cauzate de majorarea prețurilor și tarifelor la mărfurile de consum și la servicii și constituie un mecanism permanent de corectare automată a mărimii veniturilor bănești curente ale populației.

Indexarea poate să se combine, iar în unele cazuri să fie înlocuită, cu alte metode de reglare de stat a veniturilor bănești ale populației (revizuirea nivelului remunerării muncii, a mărimilor pensiilor, burselor, indemnizațiilor etc.).

Articolul 2. Dreptul cetățenilor la indexarea veniturilor bănești

Prezenta Lege garantează cetățenilor Republicii Moldova dreptul la compensarea pierderilor suportate în legătură cu majorarea prețurilor și tarifelor la mărfurile de consum și servicii.

Articolul 3. Obiectele indexării

Se indexează toate veniturile bănești ale cetățenilor în formă de remunerare a muncii, [...], pensiile, bursele, indemnizațiile și alte venituri ce nu au caracter unic, [...].

Articolul 5. Motivele de indexare a veniturilor

Drept motive de indexare a veniturilor bănești servește creșterea cu mai mult de cinci la sută a indicelui prețurilor și tarifelor la mărfuri de consum și servicii. Indicele prețurilor și tarifelor la mărfurile de consum și servicii se calculează de către Departamentul de Stat pentru Statistică, se prezintă Guvernului în termenul stabilit și se publică în mass-media.

Articolul 7. Modul și periodicitatea indexării

Evoluția indicelui prețurilor se calculează lunar, cu total cumulativ, de la momentul indexării anterioare.

Indexarea veniturilor bănești ale populației se efectuează lunar în funcție de ritmicitatea majorării prețurilor și tarifelor la mărfurile de consum și servicii. Pentru o perioadă concretă indexarea veniturilor bănești ale populației se autorizează printr-o hotărâre specială a Guvernului, coordonată cu Consiliul Federației Sindicatelor Independente.

Articolul 8. Stabilirea mărimii compensației

La stabilirea mărimii compensației se ia în considerare creșterea indicelui prețurilor și tarifelor la mărfurile de consum și servicii, sporirea veniturilor populației și mărimea lor absolută.

Veniturile bănești ale populației sub formă de remunerare a muncii, pensii, burse, indemnizații se indexează în modul următor:

prima parte a veniturilor, egală cu mărimea dublă a salariului minim lunar în Republică – la mărimea indicelui prețurilor;

următoarea parte a veniturilor, egală cu salariul minim lunar – cu 50 procente din mărimea indicelui prețurilor.

Veniturile ce depășesc mărimea triplă a salariului minim lunar nu se indexează.

IV. EXPUNEREA PRETINSEI ÎNCĂLCĂRI SAU ALE PRETINSEI ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ADUSE ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

În conformitate cu prevederile Constituției statul are obligația de lua toate măsurile pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzând hrana, îmbrăcămintea, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare. Cetățenii au dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.

De asemenea, Constituția garantează dreptul la proprietate și protecția proprietății, iar în accepțiunea Curții europene a drepturilor omului, plata unor contribuții la sistemul de securitate socială, poate să ducă nașterea unui drept protejta de art. 1 al Protocolului nr. 1 la Convenția europeană pentru drepturile omului.

În cauza Muller împotriva Austriei, Curtea europeană pentru drepturile omului a statuat că pensia constituie un drept patrimonial, iar diminuarea acesteia ar echivala cu o expropriere. O

altă decizie în care Curtea europeană s-a expus asupra dreptului la pensie prin prisma dreptului la proprietate și a constatat încălcarea art. 1 al Protocolului 1 la CEDO este cauza Akdejeva împotriva Letoniei (2007).

Este de menționat că prin operarea modificărilor la Legea privind sistemul public de pensii statul și-a propus să asigure un sistem de pensii echitabil care garanteze un trai decent pentru beneficiarii de pensii. Cu toate acestea, prevederea alin. (1) din art. 13 al Legii 156/14.10.1998 referitoare la indexarea pensiilor duce la diminuarea veniturilor beneficiarilor de pensii, or în formula legislativă actuală, coeficientul de indexare constituie creșterea indicelui prețurilor de consum pentru anul precedent și nu pentru anul în curs în care persoana beneficiază de pensie.

Prin urmare, avînd în vedere pe de o parte evoluția prețurilor, pe de altă parte, indexarea pensiilor în baza prețurilor de consum pentru anul precedent populației țării, în special beneficiarilor de pensii li se îngrădește dreptul la un trai decent fiindcă se diminuează valoarea mijloacelor financiare care este diferită de la an la an.

În acest sens menționăm și faptul că la 24 decembrie 1991 a fost adoptată Legea nr. 824-XII privind indexarea veniturilor bănești ale populației. În condițiile acestei Legi, indexarea este un *mecanism permanent de corectare automată a mărimii veniturilor bănești curente ale populației*. Mecanismul de corectare a mărimii veniturilor bănești ale populației, în conformitate cu prevederile Legii nr. 824/24.12.1991, *trebuie efectuat lunar în dependență de ritmicitatea majorării prețurilor și tarifelor la mărfurile de consum și servicii*.

Indexarea veniturilor populației, inclusiv sub formă de pensii, se indexează în felul următor: prima parte a veniturilor, egală cu mărimea dublă a salariului minim lunar în Republică – la mărimea indicelui prețurilor; următoarea parte a veniturilor, egală cu salariul minim lunar – cu 50 % din mărimea indicelui prețurilor. Veniturile ce depășesc mărimea triplă a salariului minim nu se indexează.

În condițiile Legii 156/14.10.1998 se indexează pensiile tuturor beneficiarilor, indiferent de mărimea veniturilor, chiar dacă acestea depășesc mărimea triplă a salariului minim, ceea ce presupune că prevederile Legii privind sistemul public de pensii sînt contradictorii prevederilor Legii privind indexarea veniturilor bănești ale populației și din care considerent se duce la epuizarea mijloacelor disponibile din fondul social și care contribuie la încălcarea principiului echității sociale.

Asigurarea cu pensii a cetățenilor este un element al asigurărilor sociale. Pensia este venitul persoanei, în unele cazuri unica sursă de existență. Potrivit statisticilor oficiale, la 1 ianuarie 2016 în Republica Moldova au fost înregistrați 679 877 beneficiari de pensii, comparativ cu 676 149 înregistrați la aceeași dată a anului 2015. Astfel, fiecare al cincilea cetățean din țara noastră este beneficiar de pensii. La 1 aprilie 2016, numărul persoanelor care beneficiau de pensie pentru limită de vîrstă era de 520522, iar mărimea medie a pensiei 1278,8 lei în timp ce minimumul de existență mediu lunar pentru o persoană a constituit 1813,7 lei. Aceste date ne relevă că mărimea medie a pensiei lunare acoperă doar 83,9% din valoarea medie a minimumului de existență pentru un pensionar. După indexare o parte a beneficiarilor de pensii primesc pînă la 100 lei suplimentar la pensii, pe cînd ceilalți vor avea un supliment a cărui mărime depășește 1000 de lei.

Curtea Constituțională, s-a expus în mai multe cauze că asigurările-sociale reprezintă un sistem organizatorico-juridic de asistență socială, în limitele căruia cetățenii își exercită dreptul la pensie. Acest drept depinde direct de caracterul activității social-utile a cetățenilor și se exercită, în conformitate cu legislația, prin sistemul public de asigurări contra riscurilor sociale reprezentate de pierderea capacității de muncă (din cauza vîrstei înaintate, invalidității) sau de pierderea susținătorului (HCC nr. 27 din 18.05.1999).

Luînd în considerație faptul că dreptul cetățeanului la asigurarea cu pensie (pentru limită de vîrstă, pentru vechime în muncă etc.) depinde direct de caracterul activității social-utile prestate, quantumul pensiei, odată stabilit, nu poate fi micșorat, iar plata pensiei fixate nu poate fi suspendată printr-un act normativ adoptat ulterior.

Protejarea drepturilor, libertăților, intereselor legitime ale cetățenilor, respectarea principiilor egalității și echității sociale constituie componente obligatorii ale oricărui act legislativ. În realizarea politicii în domeniul asigurărilor sociale de stat, legiuitorul, în limitele atribuțiilor ce-i revin, este în drept să opteze pentru diverse soluții de reglementare și concretizare a conținutului drepturilor sociale și economice, însă el este obligat, potrivit art. 16 din Constituție, să respecte principiile echității sociale și egalității, care, în societatea modernă, reprezintă valori supreme.

În conformitate cu principiile de bază ale legiferării stipulate în Legea privind actele legislative nr. 780 din 27.12.2001, actul legislativ trebuie să corespundă dispozițiilor constituționale și să fie în concordanță cu cadrul juridic existent, cu sistemul de codificare și unificare a legislației.

Făcînd referire la securitatea socială a populației, nu putem ignora nici Recomandarea Comitetului ONU pentru drepturile economice, sociale și culturale către autoritățile R. Moldova potrivit căreia statul trebuie să asigure creșterea mărimii pensiilor astfel, încît pensia să permită beneficiarilor un standard de viață adecvat, iar ca prim pas quantumul pensiei să fie adus la nivelul minimului de existență.

Potrivit datelor oficiale, la această etapă quantumul pensiei nu acoperă minimul de existență, iar din cauza prevederii legale care o fost inclusă în Legea nr. 156/14.10.1998, contrar principiilor de bază ale legiferării și necorespunderii dispozițiilor constituționale indexarea pensiei se realizează cu întârziere, iar coeficientul de indexare diminuează venitul populației.

La 16 decembrie 2016 a fost adoptată Legea nr. 290 pentru modificarea și completarea unor acte legislative care a intrat în vigoare la 01 ianuarie 2017.

Prin această lege s-au operat modificări la Legea privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998, inclusiv completarea art. 33 cu alin. (4¹) care prevede dreptul de pensionarilor care activează sau au activat în câmpul muncii după realizarea dreptului la pensie pentru limită de vîrstă pot solicita reexaminarea pensiei nu mai des decît o dată la doi ani.

Totuși prin articolul VIII pct. 3 al Legii nr. 290 din 16 decembrie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative s-a stabilit că, „în partea ce ține de articolul 33 alineatul (1) litera c) și alineatul (4¹) se aplică în cazul pensiilor pentru limită de vîrstă stabilite începînd cu 1 ianuarie 2017.”

Altfel spus, Parlamentul a decis să acorde dreptul la recalcularea pensiei doar persoanelor care au ieșit la pensie după 01 ianuarie 2017.

Notăm că, acest tratament diferențiat aplicat de către Parlamentul RM în raport cu pensionarii care au obținut dreptul la pensie până la data de 01 ianuarie 2017, în raport cu cei care au obținut acest drept după 01 ianuarie 2017 constituie o discriminare inadmisibilă în raport cu prevederile art. 14 din Convenția EDO, fiind contrară art. 4, art. 15, 16 în cumul cu art. 46 și 47 din Constituție.

Reamintim că, Curtea Constituțională s-a pronunțat anterior, recunoscînd criteriul vârstei drept criteriu de discriminare, în special prin Hotărîrea nr.9 din 30 martie 2004, Hotărîrea nr. 6 din 22 martie 2011. Iar prin Hotărîrea nr. 19 din 18 octombrie 2011, Curtea a recunoscut faptul că, persoanele care au plătit contribuții la un sistem de protecție socială, beneficiază de protecția art. 1 Protocol 1 din Convenția EDO.

Prin Legea nr. 121 din 25.02.2012, Republica Moldova s-a obligat să nu admită nici o formă de discriminare în domeniul serviciilor de protecție socială.

În condițiile speței însă, Parlamentul a admis o discriminare directă, vădit abuzivă, contrară Constituției, pe criteriu de vîrstă a unor persoane care se află în condiții similare, or, nu încapă nici un dubiu că, prestații de asigurări sociale au achitat atât acele persoane care au dobîndit dreptul la pensie pentru limită de vîrstă până la 01 ianuarie 2017 și care munceau după constituirea dreptului la pensie, cât și cele care muncesc și ies la pensie după 01 ianuarie 2017. De altfel, prestații de asigurări sociale au fost/sînt calculate și achitate în condiții similare.

V. CERINȚELE SESIZĂRII

Avînd în vedere cele menționate, în conformitate cu prevederile art. art. 1 alin. (3), 4, 7, 8, 15, 16, 46, 47 și 54 din Constituția Republicii Moldova, art. art. 4, 25 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. art. 4, 38, 39 din Codul Jurisdicției Constituționale, -

SOLICIT:

Admiterea spre examinare în fond a prezentei sesizări;
a supune controlului constituționalității alin. (1), (1¹) ale art. 13, din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14.10.1998;

a supune controlului constituționalității art.VIII pct. 3 ale Legii nr. 290 din 16 decembrie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

VI. DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURA

Declar pe onoare că informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Declar că, nu am constatat existența nici a unei hotărâri a Înaltei Curți pe marginea normelor contestate.

Data:

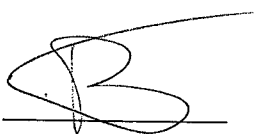
__ martie 2017

Locul:

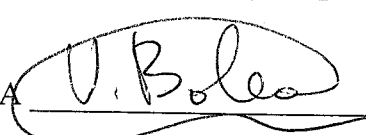
mun. Chișinău

Cu respect

Vladimir ODNOSTALCO

Vasile BOLEA

Deputați în Parlamentul Republicii Moldova